

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNİN İTİBARININ ZAMAN İÇERİSİNDEKİ DEĞİŞİMİNE YÖNELİK EĞİTİMCİLERİN GÖRÜŞLERİ

THE OPINIONS OF EDUCATORS ON THE CHANGE OF THE REPUTATION OF THE TEACHING PROFESSION OVER TIME

Doç. Dr. Adem BAYAR

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, Amasya/Türkiye
ORCID ID:0000-0002-8693 9523

Prof. Dr. Ahmet ÜSTÜN

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, Amasya/Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-2457-5381

Arif ZENGİN

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, Amasya/Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-1485-6868

Reference Bayar, A.; Üstün, A. & Zengin, A. (2020). "Öğretmenlik Mesleğinin İtibarının Zaman İçerisindeki Değişimine Yönelik Eğitimcilerin Görüşleri", Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:5, Issue:19; pp:646-657

ÖZET

Bu araştırmanın amacı öğretmenlik mesleğinin itibarının zaman içerisindeki değişimine ilişkin eğitimcilerin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu amaç çerçevesinde araştırma Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan sınıf öğretmenleriyle yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örneklem yönteminden benzeşik örneklem tekniğiyle belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Amasya ili Merkez ilçesinde ilkökul öğretmeni olarak çalışmakta olan 8 öğretmen oluşturmaktadır. Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde olgubilim deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veri toplamak için araştırmacılar yarı yapılandırılmış görüşme formu tekniğini kullanmışlardır. Elde edilen veriler betimsel analiz anlayışıyla çözümlenmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenler, öğretmenlik mesleğinin itibarının zaman içerisinde azalma nedenleri olarak; geçmiş dönem bazı yöneticiler, öğrencilere gereğinden fazla yetki verilmesi, velilere gereğinden fazla yetki verilmesi, öğretmenlik mesleğine toplumun bakış açısı, öğretmen maaşlarının az olması, atanamayan öğretmenler ve eğitim camiasının birlik olamaması şeklinde sıralamışlardır. Katılımcılar, öğretmenlik mesleğinin itibarını artırmak için öğrenci ve veli karşısında öğretmenin güçlendirilmesi, şiddet durumunda yaptırımlar olması, öğretmenlik meslek kanunun çıkarılması, medyadaki olumsuz programlar, öğretmenlik mesleğinin manevi boyutu ve başarılı öğrencilerin öğretmenlik mesleğini tercih etmesi gibi bazı önerilerde bulunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: İtibar, Meslek, Öğretmenlik mesleği

ABSTRACT

The aim of this study is to reveal the views of educators about the change in the reputation of the teaching profession over time. For this purpose, the research was conducted with classroom teachers working in schools affiliated with the Ministry of National Education. The study group of the research was determined by simulated sampling technique, which is one of the purposeful sampling method. The study group of the research consists of 8 teachers who work as primary school teachers in the Central district of Amasya in the 2019-2020 academic year. This research was carried out using phenomenological design within the framework of qualitative research approach. Researchers used semi-structured interview form technique to collect data. The obtained data were analyzed with a descriptive analysis approach. Teachers participating in the study, as the reasons for the decline in the reputation of the teaching profession over time; Some administrators in the previous period stated that students were given more than necessary authority, parents were given too much authority, the society's perspective on the teaching profession, teachers' salaries were low, teachers who could not be appointed and the education community could not be united. Participants made some suggestions to increase the reputation of the teaching profession, such as empowering teachers against students and parents, sanctions in case of violence, enactment of a teaching profession law, negative programs in the media, the spiritual dimension of the teaching profession, and successful students preferring the teaching profession. successful students preferring the teaching profession.

Keywords: Reputation, Profession, Teaching Profession

1. GİRİŞ

Günümüzde öğretmenlik mesleğini toplumun bazı kesimlerinin itibarsızlaştırdığı görülmektedir. Özellikle 2000 yılı öncesinde öğretmenlik mesleğinin toplum nazarında saygı duyulduğu, önemsendiği ve değerli görüldüğü; ancak son yıllarda bu durumun giderek azaldığı aşikârdır. Bu bağlamda bazı sivil toplum kuruluşlarınca yapılan anket sonuçlarına göre öğretmenler her geçen gün öğretmenlik mesleğinin daha da değersizleştiğini düşünmektedirler. Bu düşünceye sahip öğretmenler %71 iken sadece sözde değer verildiğini düşünen öğretmenler ise % 15 olarak belirlenmiştir (<https://www.ogretmenlersitesi.com>).

Öğretmenlik mesleğinin zamanla itibarsızlaştırılması ülkemizin eğitim durumunu olumsuz yönde etkilemektedir. Öğretmenler kendilerini değerli görmediği durumlarda mesleğe yönelik çalışmaları olumsuz yönde etkilenmektedir. Öğretmenlik mesleğinin itibarının azalması en başta öğrencinin, yani neslin eğitime ve sonrasında öğretmenin kendisini geliştirmesine olumsuz etkiler yapmaktadır. Mesleki açıdan itibarsızlaştırıldığını düşünen öğretmenin öz saygısını da yitireceği muhtemeldir. Öz saygısını yitirmiş bir öğretmenin saygın olması ise mümkün değildir (<https://www.ebs.org.tr/makaleler/>). Bu bağlamda öğretmenlik mesleğinin hak ettiği itibara tekrar ulaşabilmesine dikkat çekilmesi açısından bu çalışma önemlidir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Bu araştırma kapsamında meslek olarak öğretmenlik, itibar kavramının tanımı, itibarsızlığın nedenleri ve öğretmenlik mesleğinin itibarsızlığın sonuçları ele alınmıştır.

2.1. Bir Meslek Olarak Öğretmenlik

Öğretmenlik mesleğini tanımlamak için öncelikle meslek kavramını açıklamak gerekir. Oktay (1991) ve Ayas (2009), mesleği; sosyal, ekonomik, bilim ve teknolojik boyutları olan bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu bir iş bölümü olup ve toplumdaki hizmetlerin yürütülmesindeki işbirliğinden veya iş paylaşımından oluşmaktadır, şeklinde tanımlamışlardır.

Öğretmenlik mesleği ile ilgili literatür incelendiğinde farklı tanımlar ve ifadeler olduğu görülmektedir. Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre öğretmenlik mesleği; Madde 43 – Öğretmenlik, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir (<https://www.ogretmensitemiz.com>).

Öğretmenlik mesleği, içinde yaşamış olan topluma ait değerlerini gelecek kuşaklara aktaran, toplumun gelişmesini ve ilerlemesini sağlayan önemli bir güçtür (Oktay, 1991). Diğer mesleklerden farklı olarak öğretmenlik mesleği büyük bir insan grubuyla ilişki ve etkileşim içindedir. Öğretmenlik mesleği, sadece okulda ve sınıf ortamında öğrencilerle değil, aynı zamanda okul dışında da velilerle ve toplumun farklı kesimleriyle iç içe olan bir meslektir. Bu sebeple öğretmenlik mesleği, bilinçli bir biçimde seçilmesi gereken, çevresel sorumluluğun en üst düzeyde taşındığı bir meslek grubudur (Çelikten, Şanal, Yeni, 2005; Özsoy, Özsoy, Özkara, Memiş, 2010).

Shulman (1987), öğretmenliğe ait bilgi temelini yedi ayrı gruba ayırmıştır. Bu gruplar sırasıyla: içeriğe ait bilgi, pedagojik bilgi, öğretim programına ait bilgi, pedagojik alan bilgisi, öğrenci özelliklerine ait bilgi, eğitim sistemine ait bilgi ve eğitim amaçları, değerleri, tarihi ve felsefi temellerine ait bilgidir.

Türkiye'de öğretmenlik mesleğinin nasıl bir meslek olduğu yönünde birçok tartışmalar yapılmıştır. Çünkü öğretmenliğe gereksinim duyulan dönemlerde öğretmenlik mesleğine yönelik olarak eğitim almamış kişilerin öğretmen olması, öğretmenliği meslekleştirme durumunu bir hayli zora sokmuştur (Akyüz, 2006).

Tüm bu tanımlar neticesinde öğretmenlik mesleği; ülkenin gençlerini bilinçli, donanımlı yetiştiren ve gençlerin tekrar ülkelerine faydalı bir birey olmasını sağlayan meslektir.

2.2. İtibar Kavramının Tanımı

İtibar köken olarak Arapça kökenli bir kelime olmakla birlikte saygı görme, değerli olma, güvenilir biri olma, saygınlık ve prestij sahibi olma anlamına gelmektedir (Hacımirzaoğlu, 2009). Sözcüklerde yer edinen itibar teriminin tanımlarına bakıldığında, kurumsal itibar bütününde incelenen tanıma bazen yer verildiğini lakin genel anlamıyla ifade edilen itibar teriminin tanımından oldukça noksan olduğunu görülmektedir. Türk Dil Kurumu'nun sözlüğüne göre itibar kelimesi ile ilgili tanım, "saygı görme, değerli olma, güvenilir olma, saygınlık, prestij sahibi olma, borç ödemedede inanılan biri olma" şeklindedir (Eren, 2002). İtibar terimi; herhangi bir insana ya da nesneye cemiyet tarafından gösterilen saygı, ihtiram anlamına gelmektedir (Markoni, 2001). Green (1996) itibar kavramını, çok pahalı ve değerli bir kavram olarak belirtmiştir.

Bu tanımlardan yola çıkarak itibar, herhangi bir kuruluşun iç paydaş ve dış paydaşlarınca ne şekilde algılandığını sergileyen soyut bir değer olarak belirtilir. İtibar kelimesinin tanımı yapılırken iç paydaş ve dış paydaşlardan konu açılmaktadır. Bu durum neticesinde öncelikle paydaş kavramını ifade etmek gerekmektedir. Karaköse (2006)'ya göre paydaş; bir teşkilatın bütün faaliyetlerinden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenen; teşkilat üzerinde doğrudan ya da dolaylı olarak bir tesire sahip olan kişi ve organizasyonlardır. Bu durum neticesinde itibar terimi, işletmelerin var olan durumlarıyla ilgili sosyal paydaşların idrakını kapsamaktadır. Ayrıca bu algıların kurumsal hedeflere göre yönlendirilme faaliyetlerini de kapsamaktadır.

Örgütler bulunduğu ortamlarda güvenilir olduklarında itibar kazanmaktadırlar. Örgütler itibar kazandıkça da marka değerleri ve neticede şirket değerleri artmaktadır. Bu nedenle sürdürülebilir bir kararlılık için itibarlarını önemsemektedirler (Croft ve Dalton, 2007).

2.3. İtibarsızlığın Nedenleri

Öğretmenlik mesleğinin öneminin anlaşılmasının, bu mesleğin itibarını düşüren önemli bir sebep olduğu bilinmektedir. Zamanla birlikte öğretmenlik mesleğinin de itibarının azalmaya başlaması veya değerinin azalmasının sebebi olarak Cumhuriyet Dönemi'yle birlikte öğretmenlere yüklenen toplumsal önderlik ve kanaat öncülüğü gibi görevlerin zaman içerisinde azaldığı görülmektedir (TED, 2009).

Öğretmenlik mesleğinin itibarsızlaştırılmasına neden olan sebeplerden bir tanesi öğretmen adaylarının sayıca fazla olmasıdır. Cumhuriyet yıllarının henüz başlarında öğretmenlik mesleği oldukça yüksek bir konuma sahipken öğretmenler sayısı çoğaldıkça bu konunun gittikçe azalmaya başladığı görülmektedir (Semerci vd. 2012).

Öğretmenlik mesleğini icra eden bazı kesimlerin olumsuz tutum ve davranışları da öğretmenlik mesleğinin itibarını olumsuz etkilediği bilinmektedir. Öğretmenlerin sergilediği olumsuz kişisel ve profesyonel davranışlar öğretmenlerin statüsünü düşürmektedir (Osunde ve Omoruyi, 2005).

Öğretmenlik mesleğinde evrak, belge gibi işlerinin gereğinden çok olmasının, öğretmenlere yönelik olarak çoğalan şiddet ve mobbingin de bu mesleğin itibarını zedeleyen önemli etkenler olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca, Leitwood (2006), Ağçam ve Babanoğlu (2016), yaptığı çalışmalarda, öğretmenlerin çalışma yükünün fazla olması ve iş güvenliği durumunun oldukça azalması gibi etkenlerin mesleğin itibarını olumsuz yönde etkilediğine yönelik görüşleri de bu durumla benzerlik göstermektedir.

Öğrenciler ve veliler tarafından öğretmenlere yönelik olarak uygulanan şiddet olayları son zamanlarda medyada oldukça yer almaktadır. Ayrıca kamu kurumlarında görev yapan öğretmenlere yönelik olarak şiddet olaylarının giderek artması da hukuk açısından bir problem olduğunu ortadadır. Öğretmenlere karşı olarak artan şiddet olayları, öğretmenlik mesleğinin toplum nazarında itibarının azaldığının bir göstergesidir. Ünsal (2015), Türk toplumunda öğretmenlik mesleğini zaman içerisinde kutsal bir iş olarak nitelendirmiş, ama özellikle son yıllarda öğretmenlere yönelik olarak artan şiddet olaylarının yaşanması öğretmenlik mesleğinin itibarının azalmasına veya zayıflamasına sebep olduğunu belirtmektedir.

Öğretmenlerin mesleki açıdan gelişimi takip etmemeleri, performans eksiklikleri, bu mesleğe gerektiğince önem vermemeleri de öğretmenlik mesleğinin itibarının azalmasına neden olduğu görülmektedir. Bu açıdan öğretmenlik mesleğinin itibarının artması için, ancak öğretmenlerin kendilerini mesleki açıdan geliştirmeleriyle mümkün olabileceği bilinmektedir (Adams, 2003; akt. Comeron; 2003).

Öğretmenlerin özlük haklarının yetersiz olması, öğretmenin paydaşlarla olumsuz ilişkiler yaşaması, öğretmenden çok veliye ve öğrenciye değer verilmesi de mesleğin itibarını olumsuz şekilde etkilemektedir. Aydın, Demir ve Erdemli (2015), yaptığı çalışmalarda öğretmenlerin itibarını olumsuz yönde etkileyen en önemli unsurun Milli Eğitim Bakanlığının 147 Danışma Hattı/Şikâyet Hattı olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Karamustafaoğlu ve Özmen (2004), yaptıkları çalışmalarda; öğretmen adayları olan büyük bir kesimin, mesleğe yönelik beklentilerinin istenilen düzeyde karşılanmadığı, gelecek endişesi taşıdığı, öğretmenlik mesleğinin geçmişe oranla değerli görülmediği sonucuna varmışlardır. Ünsal (2018), öğretmenlik mesleğinin itibarının öğretmenden çok öğrenciye ve veliye verilen haklardan dolayı düştüğünü ifade etmiştir.

Öğretmenlik mesleğinin itibarsızlaşmasına neden olan başka bir etken olarak bürokrat ve siyasetçilerin olumsuz tutum ve söylemleri, medyanın öğretmenlik mesleğini olumsuz yönde etkileyen yayınlar yapmasıdır. Aydın vd. (2015) yaptıkları araştırmada, öğretmen görüşlerine göre öğretmenlik mesleğinin diğer mesleklere göre (% 88) ve önceki yıllara göre (% 100) oranda daha düşük bir itibara sahip olduğu ve bunun nedeni olarak ise üst yönetim politikalarının olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlik mesleğine atanma ölçütleri, başarılı öğrencilerin öğretmenlik mesleğini seçmemeleri ve öğretmen yetiştiren kurumların kaliteli öğretmen yetiştirememesi gibi faktörler öğretmenlik mesleğinin itibarının azaldığını ortaya koymaktadır.

2.4. Öğretmenlik Mesleğinin İtibarsızlığın Sonuçları

Birçok ülkenin eğitim sistemini karşılaştırıldığında öğrencilerin başarısında en etkili belirleyicinin öğretmen olduğu, açık bir şekilde görülmektedir (Barber&Mourshed, 2007; EFA Global Monitoring Report Team, 2015; UNESCO, 2015). Eğitimdeki başarının büyük bir payı öğretmende olduğu bilinmektedir. Öğretmenlik mesleği itibarsızlaştığında başarıyı yakalamak oldukça güçtür. Çünkü mesleki olarak itibarsızlaştığını düşünen öğretmenlerin çalışma azimleri olumsuz etkilenir. Nitekim mesleğinin itibar gördüğünü düşünen öğretmenlerin genel olarak PISA raporunda iyi belirtilere sahip olan ülkelerden çıkması bunu desteklemektedir (<http://www.bulten.gen.tr>).

Öğretmenler, sürekli olarak öğrencilerle ve okulun diğer kesimleriyle etkileşim içinde olmak zorundadır. Bazı durumlarda öğretmenlerin bu paydaşlar tarafından psikolojik şiddete maruz kalmaları; öğretmenlerin çalışma isteklerine ve iş doyumlarına zarar vermekte ve öğretmenlerin olumsuz bir ruh haline girmelerine neden olmaktadır. Öğretmenlerin bu depresif ruh hali ise çalıştıkları okullardaki performanslarını, verimliliklerini düşürdüğü bilinmektedir (Yaman, Vidinlioğlu ve Çitemel, 2010).

Öğretmenlerin ücretlerinin diğer mesleklere göre daha düşük olması, öğretmen maaşlarının düşük ve az olması aslında Cumhuriyet'in kuruluşundan bu zamana kadar önemli bir sorun olmuştur(Doğan, 2005). Öğretmenlerimiz hemen hemen her dönemde asgari yaşama seviyesinin altında maaş almışlardır. Bu durum ise pek az bireylerin mesleğe isteyerek girmesine ve başarılı öğretmenlerin meslekten ayrılmalarına sebep olmuştur. Bu etkenler öğretmenlerin toplum karşısındaki itibarını olumsuz yönde etkilemiş, ayrıca birçok öğretmenin boş zamanlarını kendilerini mesleki açıdan geliştirmek yerine, farklı işlerde çalışmalarına sebep olmuştur (Akyüz, 2010). Bu durum sonucunda eğitimin kalitesinin artmadan ziyade azalması kaçınılmaz olmaktadır.

Öğretmenler mesleklerinin değersiz olduğunu düşündükleri zaman, eğitimin karar alma süreçlerine katılmayacakları bilinmektedir (Burns ve DarlingHammond, 2014). Öğretmenlerin eğitimin bütün faaliyetlerine aktif olarak katılması eğitim başarısının artmasındaki en önemli etkenlerden biridir.

Başarılı bir şekilde eğitim sistemi oluşturmanın ilk adımı ise öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığının artmasına bağlıdır.

3. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ARAŞTIRMA SORULARI

Yapılan bu araştırmanın amacı öğretmenlik mesleğinin itibarının zaman içerisindeki değişimine ilişkin eğitimcilerin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu hedef çerçevesinde aşağıda yer alan araştırma sorularına yanıt aranmıştır.

- ✓ İtibar teriminin tanımı nedir?
- ✓ Zaman içerisinde öğretmenlik mesleğinin itibarının azalma nedenleri nelerdir?
- ✓ Öğretmenlik mesleğinin itibarını artırmak için ne gibi çalışmalar yapılmalıdır?

4. YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Yöntemi ve Araştırma Deseni

Bu araştırma, nitel araştırma çerçevesinde yapılmıştır. Bilimsel araştırmalarda araştırılan çalışma ile ilgili ayrıntılı bilgi edinmek için nitel araştırma yönteminin gerekli olduğunu bilinmektedir (Lichtman, 2013). Ayrıca Bülbül (2016)'e göre nitel araştırma yöntemi, daha çok sözlü olarak elde edilen verilerin analiz edildiği, genelleme çabasıyla ziyade araştırmaya ve keşfetmeye yönelik olan yöntemlere sahip olan bir yöntemdir.

Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni boyutunda yapılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan olgubilim deseni, yaşanmış olan deneyimi değerlendirmeye ve yorumlamaya odaklanan bir yöntemdir (Jasper, 1994; Miller, 2003). Ayrıca Yıldırım ve Şimşek (2011) olgubilim desenini, tam olarak anlamını algılayamadığımız ve bize tümüyle yabancı gelmeyen olguları araştırmayı hedefleyen çalışmalar için uygun bir ortam oluşturan desen olarak ifade etmişlerdir.

4.2. Çalışma Grubu

Araştırmaya ait çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Amaçlı örneklem yöntemi ile araştırmada ulaşılmak istenen hedefe yönelik olarak belirlenen araçlardan (birey, yazılı materyal, görsel materyal, vb) derinlemesine veri elde edilmesi söz konusudur (Patton, 1987). Yıldırım ve Şimşek (2008)'e göre nitel araştırma yöntemlerinde, araştırma probleminin özelliğine ve araştırmacıların sahip olduğu kaynakların sınırlılığı durumuna göre örneklemin büyüklüğü belirlenmelidir.

Çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemi çerçevesinde “Benzeşik (Homojen Grup) Örnekleme” tekniği ile belirlenmiş olup toplumda benzer özelliklere sahip olan bireylerden oluşan 8 kişiden oluşmaktadır. Bu örnekleme tekniği, araştırmanın problemine yönelik olarak evrenden benzeşik bir alt kesimin-durumun belirlenerek çalışmanın seçilen bu gruplarla yapılmasını açıklar (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008; Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Çalışma grubu, 2019-2020 eğitim öğretim yılı itibari ile Amasya ili Merkez ilçesindeki devlet okullarına ait sınıf öğretmeni olarak görev yapmakta olan 8 öğretmenden oluşmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin kendilerini rahat bir şekilde ifade edebilmeleri için katılımcıların kimlikleri gizli tutulmuş ve katılımcılar K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7 ve K8 olarak kodlanmıştır. Katılımcılara ait demografik bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlere Ait Demografik Özellikler

	Eğitim Düzeyi	Cinsiyet	Mesleki Kıdem	Branş
Katılımcı 1	Lisans	Erkek	6-10 Yıl	Sınıf Öğretmeni
Katılımcı 2	Lisans	Erkek	6-10 Yıl	Sınıf Öğretmeni
Katılımcı 3	Lisans	Erkek	16-20 Yıl	Sınıf Öğretmeni
Katılımcı 4	Lisans	Erkek	16-20 Yıl	Sınıf Öğretmeni
Katılımcı 5	Lisans	Erkek	21-25 Yıl	Sınıf Öğretmeni
Katılımcı 6	Lisans	Erkek	21-25 Yıl	Sınıf Öğretmeni
Katılımcı 7	Ön Lisans	Kadın	26 Yıl ve Üzeri	Sınıf Öğretmeni
Katılımcı 8	Lisans	Erkek	26 Yıl ve Üzeri	Sınıf Öğretmeni

Tablo 1’de belirtilen veriler incelendiği zaman araştırmaya katılan öğretmenlerin % 88’inin erkek olduğu % 12’sinin kadın olduğu görülmektedir. Mesleki kıdem olarak değerlendirildiğinde katılımcıların % 25’inin 6-10 yıl aralığında, % 25’inin 16-20 yıl aralığında, % 25’inin 21-25 yıl aralığında ve % 25’inin de 26 yıl ve üzeri olduğu görülmektedir. Katılımcılardan %88’i lisans mezunu iken ‘% 12’si ise ön lisans mezunudur. Katılımcıların tamamının branşı sınıf öğretmenidir.

4.3. Araştırmacıların Rolü

Birinci araştırmacı, lisans eğitimini Sınıf Öğretmenliği Bölümü’nde bitirdikten sonra 3,5 yıl sınıf öğretmenliği yapmıştır. Görev yaptığı dönemlerde öğretmenlik mesleğinin toplum nazarında kabul görmesi gereken itibarda olmadığını gözlemlemiştir. Ayrıca üniversiteye geçtikten sonra da bu durumun devam ettiğine zaman zaman şahit olmuştur Bu nedenle ilgili araştırmayı yapmaya karar vermiştir

İkinci araştırmacı yıllardır üniversitede öğretmen adayları yetiştirmek için görev yapmıştır. Öğretmenlik mesleğinin itibarının toplum nazarında giderek azaldığını gözlemlemiştir. Bu durumun nedenlerini ortaya koymak için bu çalışmayı yapmaya karar vermiştir.

Üçüncü araştırmacı, lisans eğitimi sonrasında Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı okullarda birleştirilmiş ve normal sınıflarda öğretmenlik yapmıştır. Daha sonra idarecilik görevine başlamıştır. Hem öğretmenlik yaşamında hem de idarecilik döneminde öğretmenlik mesleğine insanlar tarafından gerekli değer verilmediğini ve öğretmenlik mesleğinin sıradan, basit bir meslek olarak düşündüklerini gözlemlemiştir. Öğretmenlik mesleğine karşı bu tutumun nedenlerini yine bu mesleği icra eden öğretmenlerin görüşleri kapsamında ortaya koymak amacı ile bu çalışmayı yapmaya karar vermiştir.

4.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan 9 maddelik açık uçlu sorulardan meydana gelen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veriler elde edilmiştir. Görüşme soruları oluşturulurken öncelikli olarak çalışmanın amacı göz önünde bulundurularak literatür taraması yapılmıştır. Araştırmacılar verileri toplamak amacıyla çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniğini kullanmışlardır. Aziz (2008)’e göre, açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formlarının olumlu yanları, katılımcıların özgür cevaplaması, cevapların sınırlandırılmaması ve cevaplara, formu gönderen kişinin yorumunu katılmaması şeklinde sıralanabilir. Yarı yapılandırılmış görüşme formları, seçilmiş konuda derinlemesine soru sorma, katılımcının kendi fikrini beyan etmede rahat olma, sorular açık uçlu olduğu için katılımcıyı sınırlandırmama gibi fırsatı sunar (Çepni, 2005). Araştırmada kullanılan görüşme soruları için bir uzmanın görüşü alınmıştır. Katılımcıların müsait oldukları zamanda ve istedikleri zaman diliminde soruları cevaplandırmaları istenmiştir.

Elde edilen veriler betimleyici bakış açısına göre analiz edilmiştir. Betimsel analiz tekniğinin tercih edilmesindeki amaç, betimsel analiz tekniğinden ulaşılan verilerin daha önceki belirlenmiş olan temalara göre özetlenip yorumlanmasıdır. Betimsel analizde, bireylerin görüşlerini tam olarak yansıtmak için doğrudan alıntılar yapılır. Buradaki asıl amacın ulaşılan bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasını sağlamaktır. Veriler, ilk önce sistematik bir şekilde ve açık bir biçimde betimlenir; daha sonrasında yorumlanır ve neden-sonuç ilişkilerine bakılarak, birtakım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Katılımcıların düşünceleri pandemi nedeniyle kendilerinden yazılı olarak alınmıştır. Ayrıca yazılı formlar konusunda kesinlikle gizlilik ilkesine uyulacağı ve isim belirtilmeyeceği konusunda katılımcılar bilgilendirilmiştir. Katılımcılara aşağıdaki sorular yöneltilmiştir:

- ✓ İtibar terimini nasıl tanımlarsınız?
- ✓ İtibarsızlık deyince ne anlıyorsunuz? Açıklayınız.
- ✓ Öğretmenlik mesleğinin itibarı kavramı sizde neler çağırıyor?
- ✓ Sizce günümüzde öğretmenlik mesleğinin itibar durumu ne derecededir?
- ✓ Geçmişle kıyasla günümüzde öğretmenlik mesleğinin itibar durumunda bir farklılık var mıdır?

- ✓ Zaman içerisinde öğretmenlik mesleğinin itibarının azalma nedenleri nelerdir?
- ✓ Öğretmenlik mesleğinin itibarının azalmasına neden olan etmenler nelerdir?
- ✓ Öğretmenlik mesleğinin itibarını artırmak için ne gibi çalışmalar yapılmalıdır?
- ✓ Tüm bunların ötesinde konuyla ilgili eklemek istediğiniz başka düşünceler var mı?

Katılımcıların yazılı olarak beyan ettikleri veriler kayıt altına alınmış ve her bir katılımcıya ait veriler sistemli bir şekilde kodlanmıştır. Bunun devamında veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir (Marshall ve Rossman, 1999; Miles ve Huberman, 1994). Bu tekniğinin kullanılmasının nedeni, betimsel analiz tekniğinde elde edilen verilerin çözümlenmesi işleminde daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

5. BULGULAR

Elde edilen bulgular araştırma soruları doğrultusunda analiz edilmiştir. Bu kapsamda, çalışmanın birinci sorusu “İtibar teriminin tanımı nedir?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların itibar terimini; 1. saygı görme, 2. değerli olma, 3. önemli olma, 4. kabul görme ve 5. prestij sahibi olma ile ifade ettikleri bulunmuştur. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 2. İtibar Kavramına İlişkin Algılar

Sıra	Kod	f	%	Örnek Cümle
1	Saygı Görme	8	30	“İtibar terimi, insanlar tarafından saygı görme, saygın bir olma, başkaları tarafından dikkate alınma demektir.”(K2).
2	Değerli Olma	7	26	“Bulduğum toplumda başkaları tarafından değerli görünme, değerli bir insan olma durumudur.”(K8).
3	Önemli Olma	5	18	“Diğer insanlar nazarına önemli olma, önemli bir insanmış muamelesi görme, önem verilmez.”(K7).
4	Kabul Görme	4	15	“İtibar terimi bulunduğu ortamda kabul edilme, kabul görme durumudur.”(K1).
5	Prestij Sahibi Olma	3	11	“Bence itibar demek insanın prestijli bir olması, prestij sahibi olması demektir.”(K4).

Tablo 2’de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin itibar terimine yönelik düşünceleri; %30 oranında saygı görme, % 26 oranında değerli olma, %18 oranında önemli olma, %15 oranında kabul görme ve % 11 oranında prestij sahibi olma şeklinde sıralanmıştır.

Çalışmanın ikinci sorusu, “Zaman içerisinde öğretmenlik mesleğinin itibarının azalma nedenleri nelerdir?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar öğretmenlik mesleğinin itibarının zaman içerisinde azalma nedenleri olarak; 1. geçmiş dönem bazı yöneticiler, 2. öğrencilere gereğinden fazla yetki verilmesi, 3. velilere gereğinden fazla yetki verilmesi, 4. öğretmenlik mesleğine toplumun bakış açısı, 5. öğretmen maaşlarının az olması, 6. atanamayan öğretmenler ve 7. eğitim camiasının birlik olamaması şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcıların görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlik Mesleğinin İtibarının Azalma Nedenleri

Sıra	Kod	f	%	Örnek Cümle
1	Geçmiş Dönem Bazı Yöneticiler	7	20	“Geçmiş dönemde bakanın kendi personeli olan öğretmenlere yönelik söylediği sözler nedeniyle toplumda öğretmenlik mesleğinin itibarı oldukça azalmıştır.” (K5). “Geçmişte bakanlık yapan bir kişinin öğretmenlerle veliler arasında oluşacak problemlerde velileri haklı bulurum demesi bu mesleğin itibarını mahvetmiştir.” (K1).
2	Öğrencilere Gereğinden Fazla Yetki Verilmesi	7	20	“Öğrencilere verilen gereğinden fazla yetkiler yüzünden artık öğretmenlerin öğrencilere yönelik bir yaptırım kalmamıştır.” (K7). “Geçmişte uygulanan “Öğretmen Şikayet Hakkı” sayesinde öğrenciler artık öğretmenleri saymamaktadır.” (K2).
3	Velilere Gereğinden Fazla Yetki Verilmesi	6	17	“Geçmişte öğretmenlerin performans değerlendirmesinin velilere bırakılma dedikoduları bu mesleğin itibarını zedelemiştir.” (K8). “Velilere verilen yetkiler yüzünden velilerin öğretmenin ders işleme sürecine müdahale etmesi bu mesleği itibarsızlaştırmıştır.” (K1).
4	Öğretmenlik Mesleğine Toplumun Bakış Açısı	5	14	“Toplumda hiçbir şey olamazsan öğretmen olursun söylemi bu mesleğin önemini, değerini, itibarını azalmıştır.”(K3). “Öğretmenlere karşı çok tatil yapıyor, mesaisi erken bitiyor gibi söylemler bu mesleğin prestijini düşürmüştür.” (K4).

5	Öğretmen Maaşlarının Az Olması	4	11	“Öğretmenlerin diğer kamu personellerine göre maaşlarının az olması bu mesleğin itibarsızlaşmasına yol açmaktadır.” (K6). “Öğretmenlerin gelirinin yoksulluk sınırının altında olması mesleğe olan saygınlığı yitirmiştir.” (K7).
6	Atanamayan Öğretmenler	3	9	“Her ilde bulunan eğitim fakülteleri yüzünden fazla mezun olup atanamayan öğretmenin az olması topluma bu mesleği itibarsızlaştırmıştır.” (K1). “Mezun olan öğretmenlerin atanamayıp başka işlerde çalışması öğretmenlik mesleğinin itibarını azaltmıştır.” (K2).
7	Eğitim Camiasının Birlik Olamaması	3	9	“Öğretmenlerin haklarını savunan sendikaların farklı görüşleri yüzünden öğretmenler bir olamıyorlar.” (K8). “Bazı yöneticiler kendi çıkarları yüzünden öğretmenler arasında ayrıştırma yapması sonucunda öğretmenlerin birlikte hareket edememesi bu mesleğin itibarını incitmiştir.” (K4).

Tablo 3’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinin zaman içerisinde itibarının azalmasına yönelik görüşleri; %20 oranında geçmiş dönem bakanlar, % 20 oranında öğrencilere gereğinden fazla yetki verilmesi, % 17 oranında velilere gereğinden fazla yetki verilmesi, % 14 oranında öğretmenlik mesleğine toplumun bakış açısı, %11 oranında öğretmenlerin maaşlarının az olması, % 9 oranında atanamayan öğretmenler ve % 9 oranında eğitim camiasının birlik olamaması şeklinde sıralanmıştır.

Çalışmanın üçüncü sorusu, “Öğretmenlik mesleğinin itibarını artırmak için ne gibi çalışmalar yapılmalıdır?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar; 1. öğrenci ve veli karşısında öğretmenin güçlendirilmesi, 2. şiddet durumunda yaptırımlar olması, 3. öğretmenlik meslek kanununun çıkarılması, 4. medyadaki olumsuz programlar, 5. öğretmenlik mesleğinin manevi boyutu ve 6. başarılı öğrencilerin tercih etmesi şeklinde bazı önerilerde bulunmuşlardır. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlik Mesleğinin İtibarını Artırmak İçin Öneriler

Sıra	Kod	f	%	Örnek Cümle
1	Öğrenci ve veli karşısında öğretmenin güçlendirilmesi	7	25	“Bakanlık tarafından öğretmenlerin üzerindeki öğrenci ve veli baskısı kaldırılarak mesleğin toplum karşısında saygısı artırılabilir.” (K3). “Öğrenci ve veli karşısında öğretmenlerin yaptırımları güçlendirilmelidir. Çünkü öğretmenlerin öğrenci ve veli karşısında itibarları hiçe sayılmaktadır.” (K6).
2	Şiddet durumunda yaptırımlar olması	6	22	“Özellikle lise okullarında oluşan öğretmenlere şiddetin kesin cezalarla engellenmesi için devletin ciddi yaptırımlar yapması mesleğin itibarını artıracaktır.” (K2). “Öğretmene şiddeti önlemek için yasalardaki boşlukların düzeltilmesi gerekmektedir.” (K5).
3	Öğretmenlik meslek kanununun çıkarılması	5	18	“Öğretmenlik meslek kanununun bir an önce yürürlüğe girmesiyle öğretmenlerin hakları korunacak ve mesleğin saygınlığı artacaktır.” (K8) “Meslek kanunu sayesinde öğretmenler kendilerini daha güvende sayacaklar ve bu sebeple mesleğin prestiji artacaktır.” (K1).
4	Medyadaki olumsuz programlar	4	14	“Öğretmenlik mesleği ile ilgili medyada çıkan olumsuz programların engellenmesiyle toplum karşısında mesleğin saygınlığı artabilir.” (K7). “Televizyondaki okul dizileri topluma öğretmenlik mesleğini yanlış lanse etmektedir. Bu dizilerin sıkı bir denetimle öğretmenlik mesleğinin toplum gözündeki değeri artabilir.” (K4).
5	Öğretmenlik mesleğinin manevi boyutu	4	14	“Devletin kitle iletişim araçlarıyla öğretmenlik mesleğinin manevi boyutunu bir şekilde topluma bilgilendirmesi gerekir.” (K5). “Sosyal içerikli çalışmalara öğretmenlerin dahil edilip toplumla sıcak ilişkilerini artırarak bu mesleğin manevi boyutu güçlendirilebilir.” (K1).
6	Başarılı öğrencilerin tercih etmesi	2	7	“Daha başarılı öğrencilerin öğretmenlik mesleğini seçmeleri sağlanarak toplum karşısında öğretmenlik mesleğinin prestiji çoğalır.” (K3). “Mezun öğrenci sayısının azaltılarak bu mesleği daha başarılı öğrencilerin tercih etmesiyle bu mesleğin itibarı artabilir.” (K8).

Tablo 4’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenler öğretmenlik mesleğini itibarını artırmak için %25 oranında öğrenci ve veli karşısında öğretmenin güçlendirilmesi, %22 oranında şiddet durumunda yaptırımlar olması, %18 oranında öğretmenlik meslek kanununun çıkarılması, %14 oranında medyadaki olumsuz programlar, %14 oranında öğretmenlik mesleğinin manevi boyutu ve %7 oranında başarılı öğrencilerin tercih etmesi şeklinde birtakım önerilerde bulunmuşlardır.

6. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma MEB'e bağlı okullarda görev yapan sınıf öğretmenleri ile yapılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda öğretmenlik mesleğinin itibarının zaman içerisinde azaldığı ve geçmiş dönemlere göre ciddi sıkıntılar yaşadıkları görülmüştür. Bu sonuç, Ulutaş (2017), Esen, Temel ve Demir (2017), Semerci, Semerci, Eliüşük ve Kartal (2012), Ünsal (2018) tarafından yapılan Türkiye'de öğretmenlik mesleğinin itibarının düştüğünü ileri süren çalışmalar ile uyum göstermektedir. Ayrıca özellikle son zamanlarda oluşan bazı olaylar nedeniyle toplum nazarında öğretmenlik mesleğinin prestijinin azaldığı da görülmektedir. Çünkü öğretmenlik mesleğine gösterilen saygınlığın geçmiş dönemlere göre ciddi oranda azaldığı belirtilmiştir.

Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinin itibarının zaman içerisinde azalma nedenleri olarak; 1. geçmiş dönem bazı yöneticiler, 2. öğrencilere gereğinden fazla yetki verilmesi, 3. velilere gereğinden fazla yetki verilmesi, 4. öğretmenlik mesleğine toplumun bakış açısı, 5. öğretmen maaşlarının az olması, 6. atanamayan öğretmenler ve 7. eğitim camiasının birlik olamaması şeklinde belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. İlgili literatür tarandığında bu araştırmanın sonuçları bazı çalışmaların benzerlik gösterdiği görülmektedir. Örneğin; Süngü (2012), maaşların düşük olmasının öğretmenlik mesleğinin itibarını düşürdüğü sonucunu ifade etmiştir.

Türkiye'de eğitim ile ilgili politikalar geliştiren bazı Milli Eğitim Bakanlarının ve üst düzey bakanlık yöneticilerinin toplum karşısında yapmış olduğu, öğretmenleri açıklama ve söylemlerin, öğretmenlik mesleğinin itibarının azalmasına neden olan bazı temel faktör olduğuna inandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Türkiye'de atanamayan öğretmen sayısının çok fazla olması toplumda "öğretmenlik mesleği nerelere kadar düştü", "elini sallasan öğretmene deiyor", "öğretmen olup da ne yapacaksın" gibi olumsuz algılamalara neden olduğu ve ayrıca öğretmenlik mesleğinin itibarını düşürdüğü katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bu durum Güven (2010), Karamustafaoğlu ve Özmen (2004), Çinkır ve Kurum (2017) öğretmen adaylarının atanamama probleminin toplum karşısında mesleğe yönelik bakış açısını olumsuz yönde etkileyeceği varsayımını doğrulamaktadır.

Çalışmaya katılan katılımcılar, öğretmenler ile ilgili medyada yapılan olumsuz haberlerin öğretmenlik mesleğinin itibarını düşürdüğünü ifade etmişlerdir. Bu durum, Altun (2014)'un medyanın öğretmenlik mesleği üzerinde fazlaca etkili olduğu ve itibarını düşürdüğü yönündeki ifadeleriyle benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenler, öğretmenlik mesleğinin itibarını artırmak için; 1. öğrenci ve veli karşısında öğretmenin güçlendirilmesi, 2. şiddet durumunda yaptırımlar olması, 3. öğretmenlik meslek kanununun çıkarılması, 4. medyadaki olumsuz programlar, 5. öğretmenlik mesleğinin manevi boyutu 6. başarılı öğrencilerin tercih etmesi şeklinde bazı önerilerde bulunmuşlardır.

Yukarıdaki tartışmalar neticesinde araştırmacılar birtakım sonuçlara ulaşmışlardır. Bunlar;

- ✓ Öğretmenlik mesleğinin itibarının azalmasında, öğretmenlerin bağlı olduğu Milli Eğitim Bakanlığı'nda görev yapan bazı yöneticilerin öğretmenlik mesleğine karşı söyledikleri olumsuz ifadelerin neden olduğu katılımcılar tarafından belirtilmiştir.
- ✓ Katılımcılar günümüzde öğrencilere ve velilere verilen gereksiz yetkiler yüzünden bu kesimler tarafından öğretmenlere gösterilen saygının ciddi oranda azaldığını ve öğretmenlerin itibarının zedelendiğini ifade etmişlerdir.
- ✓ Toplumun öğretmenlik mesleğine bakışının olumsuz yönde ilerlemesi bu mesleğin insanlar tarafından saygın görülmemesine sebep olduğu katılımcılar tarafından belirtilmiştir.
- ✓ Öğretmenlerin gelir düzeylerinin az olmasının mesleğin prestijini olumsuz yönde etkilediği belirtilmiştir.
- ✓ Atanamayan öğretmen sayısının çok fazla olması, ülkemizde işsiz öğretmenlerin sayıca fazla olması ve öğretmen adaylarının iş endişeleri öğretmenlik mesleğinin değerini ciddi oranda azalttığı ifade edilmiştir.

- ✓ Türkiye'deki meslek grupları içerisinde sayı bakımından açık ara önde olan öğretmenlerin birli olamaması ve öğretmenlerin haklarına sahip çıkamamaları öğretmenlik mesleğinin itibarını düşürdüğü katılımcılar tarafından belirtilmiştir.

Öğretmenlik mesleğinin itibarını artırmak için araştırmacılar bulgulardan hareketle aşağıdaki önerileri geliştirilmişlerdir.

- ✓ Öğretmenlerin gerek öğrenci, gerekse veli karşısında yetkilerinin artırılmasıyla öğretmenlerin öğrenci ve velilere karşı daha özgüvenli olması sağlanarak öğretmenlik mesleğinin prestiji artırılabilir.
- ✓ Gerek okullarda gerekse toplumda yapılan öğretmenlere şiddet cezalarının ağırlaştırılarak öğretmenlerin daha güvende olması sağlanabilir.
- ✓ Yıllardır gündemde olan öğretmenlik meslek kanununun bir an önce yürürlüğe girmesiyle öğretmenlerin özlük hakları koruma altına alınabilir. Bu durum sonucunda öğretmenlik mesleğinin itibarı artabilir.
- ✓ Okuma eylemi sayesinde kelime dağarcığının gelişeceğini ve gerek aile, gerek toplum içinde iletişiminin daha sağlam olacağı onlara anlatılmalıdır.
- ✓ Öğretmenlere yönelik oluşan olumsuz medya haberlerinin engellenerek mesleğini itibarının zedelenmesi engellenebilir.
- ✓ Devlet tarafından yapılabilecek bir takım çalışmalar sayesinde öğretmenlik mesleğinin manevi boyutu ön plana çıkarılarak toplum tarafından öğretmenlik mesleğinin değeri artırılabilir.
- ✓ Akademik alanda daha başarılı olan öğrencilerin öğretmenlik mesleğini tercih etmeleri için bir takım çalışmalar, teşvikler uygulanabilir.

KAYNAKÇA

- Ağçam, R. ve Babanoğlu, P. (2016). An Investigation on EFL teachers' attitude toward teaching profession. *Higher Education Studies*, 6(3), 21-31.
- Akyüz, Y. (2006). *Türk Eğitim Temel Sorunu: öğretmen yetiştirme, atama, sağlama ilke ve uygulamaları (1453--2004)*. M. Hesapçoğlu ve A. Durmuş (Ed.), *Türkiye'de Eğitim Bilimleri: Bir bilanço denemesi içinde*, ss. 429--443. Ankara: Nobel.
- Akyüz, Y. (2010). *Türk Eğitim Tarihi (Onyedinci Baskı)* Ankara: Pegem Akademi.
- Altun, A. (2014). *Öğrenci, Öğretmen Ve İdareci Ne Yaparsa Haber Olur?* *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 871-893.
- Ayas, A. (2009). *Öğretmenlik Mesleğinin Önemi ve Öğretmen Yetiştirmede Güncel Sorunlar*. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(3), 1-12.
- Aydın, İ., Demir, T. G., & Erdemli, O. (2015). Teacher's Views Regarding the Social Status of the Teaching Profession. *The Anthropologist*, 22(2), 146-156.
- Aziz, A. (2008). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Ve Teknikleri*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- Barber, M. & Mourshed, M. (2007). *How the world's best performing school systems come out on top*. McKinsey & Company
- Bozdoğan, A.E.; Aydın, D. & Yıldırım, K. (2007). *Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları*. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD). 8 (2), 83-97.
- Burns, D. & Darling-Hammond, L. (2014). *Teaching around the world: What can TALIS tell us?* Stanford, CA: Stanford Center for Opportunity Policy in Education
- Bülbül, M. Ş. (2016). *Nitel Araştırmaların Doğası*. Alınan yer <http://fizikli.com/box/wpcontent/uploads/2016/02/nitel.pdf>
- Büyüköztürk Ş., Çakmak E.K., Akgün Ö. E., Karadeniz Ş. ve Demirel F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 2. Basım, Pegem A, Ankara.

- Cameron, M. (2003). TeacherStatus Project: StageResearch: IdentifyingTeacherStatus, itsImpactandRecentTeacherStatusInitiatives, Preparedforthe New ZealandTeachersCouncilandthe New ZealandMinistry of Education.
- Croft, S.,Dalton, J., (2007). ManagingCorporateReputation, Ğnfibeam–Thorogood, London.
- Çelikten, M., Şanal, M., & Yeni, Y. (2005). *Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri*. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(2), 207-237.
- Çepni, S. (2005). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş (2.baskı)* Trabzon.
- Çınkır, Ş. ve Kurum, G. (2017). To be Appointedor not to be Appointed: Theproblems of Paidteachers. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of QualitativeResearch in Education, 5(3), 9-35.
- Doğan, C. (2005). *Türkiye’de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Politikaları ve Sorunları*. Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, 35, 133-149.
- Eren, E., (2002). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Esen, Y. D., Temel, F., & Demir, E. (2017). *Türkiye’deki Öğretmenlerin Karşılaştıkları Mesleki Sorunların İkili Karşılaştırma Yöntemi İle Ölçeklenmesi*. Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi, 8(1), 47–62.
- Green, P., S. (1996). *Şirket Ününü Korumanın Yolları*, İstanbul: Milliyet Yayınları,
- Güven, D. (2010). *Profesyonel Bir Meslek Olarak Türkiye’de Öğretmenlik*. Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi. 27(2). 13-21
- Hacımirzaoğlu, M. (2009). İtibar Yönetimi: Çanakkale Bölgesindeki Otel İşletmelerine Yönelik Bir Araştırma. (Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Jasper, M. A. (1994). Issues in phenomenologyforresearchers of nursing. Journal of Advanced Nursing, 19, 309- 314.
- Karaköse, T., (2006). *Örgütlerde İtibar Yönetimi, Akademik Bakış*. Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E–Dergisi, 11.
- Karamustafaoğlu, O. & Özmen, H. (2004). *Toplumumuzda Ve Öğretmen Adayları Arasında Öğretmenlik Mesleğine Verilen Değer Üzerine Bir Araştırma*. Değer Eğitimi Dergisi, 2(6), 35- 49.
- Korkmaz, A. (2006). *Eğitimin ve Ekonomi Arasındaki İlişkiler*, L. Küçükahmet (Ed.) Eğitim Bilimine Giriş, 96-97, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Lichtman, M. (2013). *Qualitative research in Education: A user'sguide*. Sagepublications.
- Marconi, J., (2001). *Raputation Marketing: Building And Sustaining Your Organization’s Greatest Asset*, Mc Graw–Hillİnc., NewYork.
- Marshall, C. &Rossman, G. B. (1999). *Designingqualitative research (3rd ed)*. Thous and Oaks:Sage.
- Miles, M. B. &Huberman, M. A. (1994). *An expanded source book qualitative data analysis*. London:Sage
- Miller, S. (2003). Analysis of phenomenological data generated with children as research participants. NurseResearcher, 10(4), 68-82.
- Oktay, A. (1991). *Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenin Nitelikleri*. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 3(3), 187-193.
- Osunde A.U. &Omoruyi F.E.O. (2005). An Assessment of The Status of Teacher sand The Teaching Profession in Nigeria. Australian Journal of Adult Learning, 45, 411-420

- Özkan, H. H. (2012). *Öğretmenlik Formasyon Programındaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi* (SDÜ Örneği). *Journal of KırsehirEducationFaculty*, 13(2).
- Özsoy, G., Özsoy, S., Özkara, Y., & Memiş, A. D. (2010). *Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etmelerinde Etkili Olan Faktörler*. *İlköğretim Online*, 9(3), 910-921.
- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury Park, CA: Sage.
- Semerci, Ç., Semerci, N., Eliüşük, A. ve Kartal, S. E. (2012). *Öğretmenlik Mesleğinin Gündemine İlişkin Öğretmen Görüşleri* (Bartın İli Örneği). *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 22-40
- Shulman, L. S. (1987). *Knowledge and Teaching: Foundations of The new Reform*. *Harvard Educational Review*, 57, 1-22.
- Süngü, H. (2012). *Bazı OECD Ülkelerindeki Öğretmen Maaşlarının Karşılaştırmalı Bir Analizi*. 21. *Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 1(2), 21-45.
- Şimşek, H. & Yıldırım, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin
- Türk Eğitim Derneği*. (2009). *Öğretmen Yeterlikleri*. ISBN 978-9944-5128-6-2
- Ulutaş, P. (2017). *Öğretmenlerin Bakış Açısından Öğretmenlik Mesleğinin Toplumsal Statüsü*. (Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin). [https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ adresinden edinilmiştir](https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden_edinilmistir).
- Ünsal, S. (2015). *Öğretmenlerin Mesleki İmajlarına İlişkin Görüşleri ve Mesleki İmaja Etki Eden Faktörler*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Gaziantep, Türkiye
- Ünsal, S. (2018). *Türkiye’de Öğretmenlik Mesleğinin Statüsüne İlişkin Bir Pareto Analizi*. *Sakarya University Journal of Education*, 8(2), 111-130.
- Yaman, V., Vidinlioğlu, Ö. ve Çitemel, N. (2010). İşyerinde psikoşiddet, motivasyon ve huzur: Öğretmenler çok şey mi bekliyor? Psikoşiddet mağduru öğretmenler üzerine. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 1136-1151.
- Yetim, A. A., & Göktaş, Z. (2004). *Öğretmenin Mesleki ve Kişisel Nitelikleri*. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12(2), 541-550.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınevi
- <http://www.bulten.gen.tr>
- <https://www.ebs.org.tr/makaleler/525/6/ali-yalcin/bir-istiklal-ve-istikbal-meselesi-olarak-ogretmenlik-meslegi>.
- <https://www.ogretmenlersitesi.com/ogretmenlik-anket-sonuclari-aciklandi/52599/>.
- <https://www.ogretmensitemiz.com/ogretmen/ogretmenlik-meslegi-milli-egitim-temel-kanunu-h338.html>